

Drodzy Czytelnicy!

Zapraszamy do lektury relacji z międzynarodowej konferencji pt. „Wspólna polityka integracji: zapobieganie wykluczeniu imigrantów w UE”, zorganizowanej przez Caritas Polska oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, pod patronatem polskiej prezydencji. Wydarzenie odbyło się dzięki dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu na Rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich (EFI). Koncepcja tego numeru została przygotowana przez Mirosława Bienieckiego i dr. Mikołaja Pawłaka z Caritas Polska. Zachęcamy ponadto do zapoznania się z informacjami na temat innych realizowanych obecnie inicjatyw integracyjnych (s. 10) oraz publikacji poświęconych integracji imigrantów (s. 11-12), współfinansowanych ze środków EFI.

Wspólnie przeciw wykluczeniu imigrantów

*Mikołaj Pawlak, Mirosław Bieniecki
Caritas Polska*

Polityki dotyczące integracji imigrantów są domeną państw członkowskich Unii Europejskiej. Komisja Europejska posiada jednak bardzo potężne narzędzie do wywierania wpływu na kształt tych polityk we wszystkich krajach. Narzędziem tym jest Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich (EFI). Korzystając z tego instrumentu, Komisja Europejska pomaga w rozpowszechnianiu najlepszych praktyk integracyjnych i ułatwia wymianę doświadczeń pomiędzy zainteresowanymi podmiotami (władzami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, migrantkami i religijnymi) na różnych poziomach: krajowym, regionalnym i lokalnym.

Od lewej: Mikołaj Pawlak z Caritas Polska oraz Peter Verhaeghe z Caritas Europa. Fot. Tomasz Pietrzyk.

Konferencja zatytułowana „Wspólna polityka integracji: zapobieganie wykluczeniu imigrantów w UE” zorganizowana przez Caritas Polska i Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej miała na celu pobudzenie rozwoju współpracy międzynarodowej, która umożliwiłaby każdemu z zaangażowanych państw człon-

kowskich współtworzenie europejskiej polityki integracji i wzmocnienie procesów wymiany dobrych praktyk w zakresie tworzenia krajowych strategii integracyjnych. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele rządów państw członkowskich, organizacji międzynarodowych, samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń migranckich oraz naukowcy.

Konferencja pod patronatem polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej miała na celu także zainicjowanie krajowej debaty nad kształtem polskiej polityki wobec imigracji i umieszczenie jej bezpośrednio w kontekście debaty europejskiej nad tym zagadnieniem. Konferencja została zorganizowana w Lubinie - mieście, które wydaje się prowadzić, jak na polskie warunki, bardzo przemyślaną politykę wobec zamieszkujących je migrantów.

Wielokulturowość to fakt

Konferencja została otworzona przez ks. dr. Mariana Ubocza, dyrektora Caritas Polska, który podkreślił znaczenie działań podejmowanych przez Caritas w dziedzinie integracji imigrantów przymusowych (uchodźców) i pracowniczych. Wiceprezydent Lublina, Włodzisław Wysocki, witając uczestników konferencji w imieniu miasta-gospodarza, zaakcentował wagę tworzenia więzi międzykulturowych, które są podstawą spójnego społeczeństwa. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS) było reprezentowane przez

Przemawia Krystyna Wyrwicka z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Fot. T. Pietrzyk.

dyrektorką Krystyną Wyrwicką, która przedstawiła zaangażowanie Ministerstwa w tworzenie „Polityki migracyjnej Polski”, dokumentu, który opisuje wyzwania, przed jakimi stoi Polska w zakresie migracji, oraz strategii MPiPS radzenia sobie z tymi wyzwaniami.

Bardzo inspirująca dla uczestników konferencji była wypowiedź prof. Danuty Hübner, posłanki Parlamentu Europejskiego. Prof. Hübner przedstawiła najważniejsze wnioski z raportu „Living together: Combining diversity and freedom in 21st-century Europe”, którego jest współautorką. Jej zdaniem powinniśmy uznać wielokulturowość Europy za fakt. Prof. Hübner stwierdziła, że nadanie imigrantom prawa głosu w wyborach lokalnych jest bardzo istotnym krokiem w kierunku ich integracji.

W swoim przemówieniu Diane Schmidt, dyrektor Departamentu Imigracji i Integracji w Dyrekcji Generalnej Spraw Wewnętrznych Komisji Europejskiej opisała szczegółowo obecne i planowane działania instytucji europejskich, które mają na celu ułatwienie rozwoju polityki integracyjnej w krajach członkowskich Unii Europejskiej.

Program konferencji został zbudowany według następującej logiki: pierwsza sesja poświęcona była nowej inicjatywie Komisji Europejskiej, tj. Europejskim Modułom Integracji Migrantów. Kolejna dotyczyła tematu ewaluacji polityki integracyjnych. W drugim dniu konferencji, po otwierającym wykładzie dr. Macieja St. Zięby z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II, a zarazem dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim, odbyły się dwie sesje: pierwsza na temat wspólnej europejskiej polityki integracyjnej i, kończąca konferencję, sesja poświęcona integracji na poziomie lokalnym.

Zamierzeniem organizatorów było rozpocząć konferencję od wprowadzenia nowych idei wspólnej polityki integracji, które rozwijają się w „Brukseli”, a następnie rozmawiać o ocenie dotychczasowej polityki, co ma prowadzić do jej usprawnienia, jak również do wyłonienia najlepszych praktyk i modeli, możliwych do zastosowania na poziomie lokalnym. Wszystko to miało doprowadzić do ostatniej sesji, podczas której dyskutowano o zagadnieniu integracji na poziomie miast, gmin i dzielnic, a więc poziomie będącym prawdziwym teatrem procesów integracyjnych.

Nowy instrument, stare wyzwania

Europejskie Moduły Integracji Migrantów zostały przedstawione podczas pierwszej sesji przez uczestników procesu tworzenia tego nowego europejskiego instrumentu. Eva Schultz z Dyrekcji Generalnej Spraw Wewnętrznych Komisji Europejskiej opisała podstawowe założenia dotyczące Modułów, czyli zestawu powiązanych ze sobą propozycji dobrych praktyk rekomendowanych do stosowania w państwach członkowskich przez Komisję Europejską i Europejskie Forum Integracyjne. Cechami Modułów, zdaniem twórców tego instrumentu politycznego, jest: oparcie ich na badaniach naukowych; partycypacyjny i negocjacyjny charakter ich tworzenia - w procesie współpracy różnych aktorów polityki integracyjnej; charakter instruktazowy (ich celem jest raczej przedstawienie wskazówek, jak tworzyć politykę integracyjną w poszczególnych obszarach, niż dawać gotowe rozwiązania); elastyczność - Moduły mogą być potraktowane jako zarys całościowej polityki integracyjnej, ale

Dok. ze s. 1

również, w zależności od swoich potrzeb czy krajowego prawodawstwa, możliwe jest wykorzystanie tylko poszczególnych ich komponentów. Trzy podstawowe obszary tematyczne, w których opracowane są moduły, dotyczą: nauki języka i kursów orientacji społecznej; zaangażowania społeczeństwa przyjmującego oraz aktywnego udziału imigrantów we wszystkich aspektach życia społecznego. Europejskie Moduły Integracji Migrantów nie są jeszcze przedsięwzięciem zakończonym. W dalszym ciągu trwają prace nad zbiorem rekomendacji dotyczących ich stosowania.

O pracach nad Modułami mówiły Helene Urth i Hanna-Maija Kuhn z Ramboll Management Consulting - duńskiej firmy konsultingowej, która na zlecenie Komisji Europejskiej koordynowała projekt tworzenia Modułów. Propozycje poszczególnych wskazań w Modułach zostały wyłonione na podstawie analizy polityk integracyjnych prowadzonych obecnie w państwach członkowskich UE. Następnie eksperci i praktycy dyskutowali na ich temat w trakcie seminariów organizowanych przez Ramboll Management Consulting. Na poziomie poszczególnych państw informacje o dobrych praktykach integracyjnych zbierały Krajowe Punkty Kontaktowe ds. Integracji Imigrantów.

Możliwość wykorzystania Modułów na przykładzie Danii przedstawił Morten Spies z duńskiego Ministerstwa ds. Uchodźców, Imigracji i Integracji. Morten Spies brał czynny udział w pracach nad tworzeniem Modułów, a w swoim wystąpieniu podkreślił, że Europejskie Moduły Integracji Migrantów będą flagową inicjatywą w dziedzinie migracji podczas duńskiej prezydencji w Radzie UE w pierwszej połowie 2012 r. Idea Modułów nasunęła wiele pytań uczestnikom konferencji. Zwrócono zwłaszcza uwagę na fakt, że Moduły są wypracowywane na podstawie badań oraz ewaluacji praktyk integracyjnych już stosowanych w poszczególnych państwach członkowskich i w obrębie ich społeczności lokalnych. Wynisnęło wnioskiem, że w Europie istnieje już ugruntowana wiedza o skuteczności różnego rodzaju przedsięwzięć integracyjnych. Potrzebne są jednak mechanizmy ich rozpowszechniania oraz refleksja na temat ich stosowalności w odmiennych kontekstach społecznych. Europejskie Moduły Integracji Migrantów jako całość z pewnością nie są pomysłem rewolucyjnym, jednak dostarczają instrumentu upowszechniania sprawdzonych praktyk. Sam demokratyczny proces prac nad Modułami można uznać za dobry przykład, jak powinno się projektować i wdrażać polityki integracyjne - zasięgając opinii naukowców, przedstawicieli władz lokalnych, społeczeństwa obywatelskiego i samych imigrantów.

Jak wiadomo, państwa Unii Europejskiej różnią się historią imigracji. Część z nich ma bogate doświadczenia w prowadzeniu polityki integracji imigrantów, inne, zwłaszcza kraje Europy Środkowo-Wschodniej, są na początku budowania swoich polityk. Tak jest w wypadku Polski, w której w 2011 r. przedłożono premierowi do podpisu dokument „Polityka migracyjna Polski” zawierający rozdział na temat polityki integracyjnej. Dla takich państw nauka na podstawie doświadczeń krajów o dłuższej tradycji imigracji może stanowić rzeczywistą pomoc. Zanim rozpoczniemy tę naukę warto upewnić się, że zasady działania polityk i ich efekty są szczegółowo przeanalizowane. Osiągnąć to można, stosując różnego rodzaju metodologię i przyjmując odmiennie perspektywy badawcze.

Ewaluacja poprzez badania

W trakcie sesji dotyczącej ewaluacji polityki integracji imigrantów wypowiadali się badacze, jak również decydenci korzystający z wyników badań. Michel Amiel z francuskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przedstawił założenia i wstępne wyniki badań panelowych prowadzonych nad nowo przybyłymi imigrantami. Francuscy badacze są dopiero na początku swojego projektu, jednak spodziewają się w przyszłości dokonać dokładnej analizy przebiegu procesu integracji kilkuset rodzin.

Z kolei prof. Juan Ferreiro z Uniwersytetu w La Coruña przedstawił wyniki swoich badań porównawczych dotyczących stosunków 27 państw członkowskich Unii Europejskiej z zamieszkującymi je społecznościami muzułmańskimi. Prof. Ferreiro jest propagatorem silniejszego wsparcia społeczności islamskich w Europie i budowy ich europejskiej tożsamości. Jednym z jego - nieco kontrowersyjnych - pomysłów jest budowa Europejskiego Instytutu Muzułmańskiego, w którym kształciłby się imamowie, zyskując w ten sposób niezależność od centrów religijnych w krajach arabskich.

David Thorogood z Eurostatu pokazał możliwości wykorzystania danych zbieranych przez tę instytucję do ewaluacji i monitorowania

polityk integracyjnych w poszczególnych krajach członkowskich. Dane statystyczne Eurostatu pozwalają na budowę wielu wskaźników, dzięki którym można porównywać poszczególne kraje europejskie. Thomas Huddleston z Migration Policy Group, think-tanku mieszczącego się w Brukseli znanego przede wszystkim z prac nad Indeksami Polityki Integracji Migrantów (MIPEX), porównywał polityki naturalizacji poszczególnych krajów Unii Europejskiej i oceniał ich wpływ na proces integracji. Najważniejszy z przytoczonych przez niego wniosków wskazywał na to, że otwarcie dostępu do obywatelstwa przyczynia się do silniejszej społecznej i ekonomicznej integracji imigrantów.

David Thorogood (Kierownik Sekcji ds. Statystyki Migracji i Azylu, Eurostat) mówi o wskaźnikach integracji, w tle „Unia Lubelska” Jana Matejki. Fot. T. Pietrzyk.

Integracja paneuropejska?

Trzecia sesja była poświęcona wspólnej europejskiej polityce integracyjnej i jej wpływowi na polityki integracyjne poszczególnych państw członkowskich. Luis Miguel Pariza Castaños, Doradca Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Przewodniczący Grupy Imigracji oraz Integracji nawoływał do harmonizacji polityki integracyjnej oraz zwiększenia prerogatyw Komisji Europejskiej w tym zakresie [wystąpienie L. Castañosa publikujemy w całości na s. 5-7 - red.]. Następnie Peter Verhaeghe z Caritas Europa mówił o znaczeniu organizacji pozarządowych w kreowaniu polityki integracyjnej. Przedstawiwszy doświadczenia z uczestnictwa w Europejskim Forum Integracyjnym, stwierdził, że konieczne jest większe zaangażowanie organizacji zrzeszających migrantów w kształtowanie polityk integracyjnych. Jego zdaniem niewłaściwa jest sytuacja, gdy tylko duże organizacje zrzeszające przedstawicieli społeczeństwa przyjmującego działają na rzecz imigrantów. Dla przykładu, projekty finansowane z unijnych funduszy powinny być, według niego, zarówno wymyślone, jak i prowadzone wspólnie z migrantami. Kolejną sprawą podkreśloną przez Verhaeghe była konieczność budowy krajowych i regionalnych platform konsultacyjnych składających się z przedstawicieli władz, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń migrantów. Zgodnie z jego oczekiwaniami Europejskie Forum Integracyjne stanie się reprezentacją krajowych i regionalnych forów oraz platform w Brukseli. Jednak, aby osiągnąć ten cel, tego typu ciała doradcze powinny powstać w każdym państwie członkowskim i w każdym regionie. Dopiero w ten sposób zostanie umożliwione w pełni demokratyczne prowadzenie polityki integracyjnej. Na zakończenie sesji Bartosz Ziółkowski z Władzy Wdrażającej Programu Europejskie omówił początkowe problemy z działaniem Funduszu w Polsce i przedstawił jego rolę jako głównego źródła finansowania projektów integracyjnych w naszym kraju.

Dyskusja zamykająca tę część konferencji koncentrowała się na kwestii wpływu priorytetów Funduszu na kształt krajowych i lokalnych polityk integracyjnych. Podnoszono głosy, że przydatne byłoby poszerzenie kategorii beneficjentów Funduszu. Z nadzieją przywitano informację o planowanym połączeniu Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich i Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców.

Dobre lokalne praktyki

Ostatnia sesja dotycząca działań integracyjnych na poziomie lokalnym miała najbardziej intensywny charakter. Przedstawiono na niej różne działania lokalne - konkretne projekty i programy. Szersze

Dok. ze s. 2

spojrzenie zostało zaprezentowane przez przedstawicieli Komitetu Regionów oraz organizacji Eurocities i Intercultural Cities.

Przykłady lokalne pochodziły przede wszystkim z Polski: inicjatywy urzędu miasta Lublina przedstawione przez Romana Jaborkhela; współpraca między różnymi organizacjami i instytucjami w Lublinie i województwie lubelskim opisana została przez Dorotę Kozieł z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie; natomiast rolę wolontariuszy w działaniach integracyjnych omówił Jacek Wnuk z lubelskiego Centrum Wolontariatu [więcej na temat działań integracyjnych w regionie lubelskim na s. 7-9 - red.]. Przykład działań na rzecz integracji społeczności czecheńskiej w Łomży został omówiony przez Dorotę Parzymiesz z Fundacji „Ocalenie”. Należy zwrócić uwagę, że w Polsce bardzo często doświadczenia w pracy na rzecz migrantów przymusowych są gruntem dla budowania programów integracyjnych dla innych kategorii migrantów.

Omówienie przykłady lokalne dotyczyły też innych krajów. Petr Potchichtnikov z Fińskiego Stowarzyszenia Organizacji Rosyjskojęzycznych mówił o problematyce wzmacniania współpracy między różnego typu organizacjami migranckimi, natomiast Glen Cascun z Malty omówił przykład polityki integracyjnej małego kraju, łączącej w sobie cechy polityki szczebla państwowego i lokalnego. Kwestia dialogu międzykulturowego prowadzonego w obrębie społeczności lokalnych została podjęta przez Olivera Freemana z Intercultural Cities. Manolis Dardoufas mówił o procesie konsultacji rekomendacji do nowej Wspólnej Agendy na rzecz Integracji z samorządami lokalnymi i regionalnymi, koordynowanej przez Komitet Regionów.

Sesja potwierdziła znaczenie samorządów lokalnych w zarządzaniu procesami integracji. Szczególnie mocno podkreślał to Dirk Gebhardt z Eurocities - organizacji zrzeszającej największe europejskie

miasta. Jego zdaniem władze lokalne i ich lokalnie zakorzenieni partnerzy społeczni powinni być liderami polityk integracyjnych. W tym sensie instrumenty proponowane przez Unię Europejską, jak np. Moduły, „Podręcznik integracji imigrantów”, Forum Integracyjne czy Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich mają tylko pomagać w zaspokojeniu potrzeb zdiagnozowanych lokalnie.

Większy wpływ społeczeństwa obywatelskiego

Konferencja „Wspólna polityka integracji: zapobieganie wykluczeniu imigrantów w UE” zorganizowana przez Caritas Polska oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a sfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich i budżetu państwa, miała wprowadzić nowe treści do polskiej, jak i europejskiej debaty o kształcie polityki wobec imigrantów. Jej celem było wzmocnienie kanałów komunikacji między przedstawicielami różnych poziomów realizacji tej polityki: europejskiego, krajowego i lokalnego. Posłużyła wymianie informacji na temat dobrych praktyk, a także przedstawieniu szerszej publiczności propozycji nowego instrumentu Komisji Europejskiej, jakim mają być Europejskie Moduły Integracji Migrantów. Zgodnie z zamiarem organizatorów, służyć miała rozpowszechnieniu wiedzy o europejskiej polityce integracji, która przez praktyków często kojarzona jest tylko z możliwością pozyskania środków z Funduszu. Konferencja wpisuje się w cykl debat na temat integracji organizowanych przez kolejną prezydenturę Rady UE oraz w tematykę obrad Europejskiego Forum Integracyjnego. W ten sposób poprzez zwiększanie partycypacji jak największej liczby aktorów społecznych zainteresowanych wpływaniem na kształt polityki integracyjnej miała przyczynić się do przezwyciężenia tzw. deficytu demokracji w Unii Europejskiej.

Polska polityka integracyjna: jak przeciwdziałać marginalizacji imigrantów

Paulina Babis

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Tworząc politykę integracyjną, należy pamiętać, iż ma ona służyć wszystkim mieszkańcom danego państwa, bez względu na ich etniczne pochodzenie. Integracja to proces wzajemnego dostosowywania się do siebie mieszkańców od dawna żyjących na danym terenie oraz nowo przybyłych. Jednym z celów polityki integracyjnej jest również zapobieganie wykluczeniu społecznemu adresatów teŝe polityki. Należy więc w taki sposób wykorzystywać dostępne

Paulina Babis (Departament Pomocy i Integracji Społecznej MPIPS). Fot. T. Pietrzyk.

instrumenty oddziaływania, aby osiągnąć powyższe cele. Wychodząc z tych założeń, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej od początku było żywo zaangażowane zarówno w dobór tematyki, jak również w tworzenie programu konferencji pt. „Wspólna polityka integracyjna: przeciwdziałanie wykluczeniu imigrantów w UE”, współorganizowanej z Caritas Polska.

Jak działać: modułowo i lokalnie

Dla przyszłego kształtu polskiej polityki integracyjnej kluczowe było zagadnienie dotyczące Europejskich Modułów Integracyjnych. Moduły, które są swego rodzaju uzgodnionymi przez wszystkie państwa członkowskie rekomendacjami dotyczącymi integracji imigrantów, zostały zbudowane w oparciu o zweryfikowane i zewaluowane najlepsze praktyki europejskie. W wypracowywaniu Modułów brali udział przedstawiciele Krajowych Punktów Kontaktowych ds. Integracji przy Komisji Europejskiej wraz z ekspertami reprezentującymi instytucje naukowe, organizacje pozarządowe i międzynarodowe oraz władze lokalne, regionalne i krajowe z wszystkich państw członkowskich UE. Zostały one stworzone w taki sposób, iż każda

zainteresowana strona (czyli państwo jako takie, ale także władze lokalne, regionalne czy organizacje pozarządowe) może prowadzić działania integracyjne w oparciu o wybrany komponent, niekoniecznie implementując cały Moduł. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej stoi na stanowisku, że należy promować w Polsce wypracowane rozwiązania, zwłaszcza na szczeblu lokalnym i regionalnym. Planowane jest podjęcie działań, które przybliżą Europejskie Moduły Integracyjne jeszcze szerszemu gronu potencjalnych odbiorców. W kontekście zaś nakreślenia ram polskiej polityki integracyjnej istotne jest korzystanie z przetestowanych rozwiązań i wybranie tych komponentów, które najbardziej odpowiadają polskim potrzebom. Zagadnienia dotyczące nauczania języka polskiego jako obcego, przeprowadzanie tzw. kursów powitalnych z zakresu poruszania się w polskiej rzeczywistości oraz zaangażowanie samych imigrantów w życie społeczne to aspekty już zidentyfikowane w dokumencie strategicznym „Polityka migracyjna Polski - stan obecny i postulowane działania”, które będą rozwijane i uszczegóławiane.

W kwestii realizacji polityki integracyjnej duży nacisk został położony na lokalny szczebel działań. Pokazanie powiązań pomiędzy działaniami prowadzonymi bezpośrednio w małych społecznościach a spojrzeniem z perspektywy organizacji ogólnoeuropejskich o profilu regionalnym wniosło dodatkową wartość do prowadzonej dyskusji.

Wielokrotnie podkreślano kluczową rolę dobrej i efektywnej współpracy pomiędzy władzami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi oraz samymi imigrantami. Ważną rolę odgrywa oczywiście społeczeństwo przyjmujące, w tym wolontariat. Doskonale obrazuje to przykład Łomży podawany przez Fundację „Ocalenie”. Nastawienie władz lokalnych do działań na rzecz obecnych w społeczności cudzoziemców - w przypadku Łomży najpierw zdecydowana niechęć, a po zmianie władz postawa pozytywna - może diametralnie zmienić sytuację w społeczności lokalnej oraz postawy samych cudzoziemców i mieszkańców miasta wobec siebie nawzajem. Kiedy Fundacja „Ocalenie” rozpoczęła swoją działalność w Łomży i otwierała punkt konsultacyjny dla cudzoziemców poszukujących azylu oraz już objętych ochroną międzynarodową, stosunek władz lokalnych do tej inicjatywy było bardzo nieprzychylny. Zdarzały się także incydenty, w których ludność miejscowa wykazywała dużą agresję

Dok. ze s. 3

w stosunku do mieszkańców ośrodka dla osób oczekujących na nadanie statusu uchodźcy. Mieszkańcy miasta domagali się zamknięcia ośrodka, co spotkało się z poparciem lokalnych władz i w efekcie ośrodek został zamknięty. Po zmianie na stanowiskach samorządowych w mieście i po rozpoczęciu współpracy władz miasta z Fundacją klimat zmienił się diametralnie. Nie udało się wprawdzie ponownie otworzyć ośrodka w Łomży, jednak mieszkańcy miasta zaczęli angażować się w działalność na rzecz cudzoziemców, z powodzeniem zorganizowano szereg imprez kulturalnych z udziałem imigrantów i mieszkańców Łomży.

Innym przykładem, tym razem pozytywnym, a nawet wzorcowym w skali całego kraju, jest Lublin. Miasto, w którym od wieków mieszkają przedstawiciele różnych wyznań, kultur i narodowości, doskonale prowadzi działania zmierzające do osiągnięcia spójności społecznej. Działania podejmowane na rzecz zbudowania dobrych relacji pomiędzy różnymi grupami mieszkańców Lublina inicjowane są zarówno przez przedstawicieli władzy centralnej (województwo), samorządowej, jak również przez organizacje pozarządowe i samych mieszkańców Lublina [więcej na s. 7-9]. Poprzez prowadzenie precyzyjnie wycelowanych kampanii społecznych w Lublinie udało się osiągnąć coś, czego nie można zaobserwować na taką skalę w żadnym innym polskim mieście, a mianowicie wielkie zaangażowanie w integrację tzw. rdzennych mieszkańców, a także studentów, pochodzących również z krajów trzecich. Model wolontariatu prowadzonego od ponad 10 lat w ośrodkach dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Polsce przez Centrum Wolontariatu w Lublinie zyskał miano dobrej praktyki, która powinna zostać implementowana do głównego nurtu polityki państwa, i został też podany jako przykład wzorcowego rozwiązania w dokumencie strategicznym dotyczącym polityki migracyjnej Polski. Model ten opiera się przede wszystkim na zaangażowaniu wolontariuszy w pracę z cudzoziemcami przebywającymi w ośrodku, jak również na aktywizowaniu mieszkańców miasta w działania na rzecz cudzoziemców. Wolontariusze obecni są w życiu cudzoziemców na co dzień, prowadzą aktywne lekcje języka polskiego, w ramach których motywują cudzoziemców do nauki poprzez organizowanie wyjść do kina, na mecze, aranżowanie bezpośrednich spotkań z Polakami. Istotną rolę odgrywa także prowadzenie akcji zmierzających do wzajemnego poznania się mieszkańców ośrodka dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy z mieszkańcami Lublina. Trzeba w tym miejscu nadmienić, iż Lublin jest członkiem dwóch dużych europejskich inicjatyw: Intercultural Cities Network oraz Eurocities. Przedstawiciele obu sieci miast obecni byli podczas konferencji i opowiadali o swoich doświadczeniach. Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy miastami zaangażowanymi w każdy z tych projektów skutkuje wprowadzaniem nowych inicjatyw oraz modyfikowaniem istniejących rozwiązań.

Należałoby też maksymalnie wykorzystać możliwości, jakie daje współpraca poszczególnych władz lokalnych z Europejskim Komitetem Regionów. Jak wynika z prezentacji przedstawiciela tej instytucji, mogą one wpływać na kształt polityki europejskiej, opiniować wspólnotowe akty prawne i proponować działania. Oczywiście jest bowiem, że integracja dzieje się na poziomie lokalnym i to właśnie ten szczebel zarządzania jest najbardziej odpowiedni do transponowania wiedzy i doświadczeń na szczebel krajowy i europejski.

Jak oceniać działania: wskaźniki integracji

Zagadnieniem nieodłącznie związanym z dobrym planowaniem działań na rzecz integracji imigrantów, niezależnie od tego, czy są one prowadzone na szczeblu centralnym, czy lokalnym, jest ewaluacja polityki integracyjnych. Statystyki obrazujące sytuację społeczno-ekonomiczną migrantów mogą wspierać strategiczne myślenie odnośnie do równości i mobilności. Działania prowadzone przez Komisję Europejską we współpracy z Eurostatem oraz Migration Policy Group dotyczące tworzenia i interpretowania wskaźników integracyjnych są dla Polski punktem wyjścia, jeśli chodzi o tworzenie systemu monitoringu i ewaluacji.

Już w 2010 r. przyjęty został zestaw wskaźników bazowych, za pomocą których można mierzyć zarówno różnice w rozwoju społeczno-ekonomicznym populacji imigrantów i całej zamieszkałej populacji, jak również dokonywać porównań pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi. Wskaźniki te zostały określone w dokumencie z dnia 6 maja 2010 r. „Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich na temat integracji jako siły napędowej rozwoju i spójności społecznej”, odnoszącym się do ustaleń poczynionych podczas Czwartej Ministerialnej Konferencji

na temat Integracji, która odbyła się w Saragossie w dniach 15-16 kwietnia 2010 r. Niewątpliwie Polska powinna oprzeć się przede wszystkim na tych istniejących i agregowanych już wskaźnikach. Jest to bowiem związane z relatywnie małą liczbą danych statystycznych związanych z aktywnością społeczną i ekonomiczną imigrantów w Polsce, jak również z faktem, iż generowanie i analizowanie wskaźników już wypracowanych pozwala prowadzić analizy porównawcze z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

Bardzo cennym był przykład przedstawiony przez Austriaków, obrabiający system koordynacji i oceny polityki integracyjnej. W Austrii - w wyniku dialogu ze 140 podmiotami - został przyjęty plan działań na rzecz integracji. Obejmuje on siedem obszarów (język i edukacja, zatrudnienie, prawo i wartości, zdrowie i zabezpieczenie społeczne, sport i rekreacja, dialog międzykulturowy oraz regionalne podejście do integracji), z których każdy określony jest poprzez zestaw wyzwań, zasad i celów integracyjnych. Powołano także Radę Ekspertów ds. Integracji, która jest ciałem niezależnym od rządu i jej zadaniem jest bezstronne monitorowanie realizacji zapisów planu działań na rzecz integracji. Jednocześnie w ramach struktury administracji państwowej powołano Integracyjny Komitet Doradczy, którego zadaniem jest analiza ekspertyz przedstawionych przez Radę Ekspertów ds. Integracji i aktywne modyfikowanie planu działań. W Austrii kwestie związane z integracją imigrantów obecne są w agendzie politycznej już od dłuższego czasu, skala imigracji do tego kraju jest także nieporównywalnie większa w stosunku do tej, z jaką mamy do czynienia w Polsce. Niemniej jednak rozwiązania austriackie godne są naszej uwagi i dogłębnej analizy.

Panel na temat Europejskich Modułów Integracyjnych. Od lewej: Eva Schultz (Dyrektorka Generalna Spraw Wewnętrznych Komisji Europejskiej), Peter Verhaeghe (Caritas Europa), Helene Urth (Ramboll Management Consulting), Hanna-Majja Kuhn (Ramboll Management Consulting), Morten Spies (Ministerstwo ds. Uchodźców, Imigracji i Integracji, Dania). Fot. T. Pietrzyk.

Jak patrzeć szerzej: polityka europejska

Kolejną z poruszanych kwestii były krajowe polityki integracji cudzoziemców w kontekście możliwości stworzenia w jakiejś formie wspólnej, europejskiej polityki integracyjnej. Niebagatelną rolę odgrywa tu Europejski Fundusz na Rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich (EFI). Jako instrument finansowy ma możliwość pośrednio wpływać na kształt polityk integracyjnych w poszczególnych państwach członkowskich.

Nie jest tajemnicą, iż w wypadku Polski to właśnie dzięki Europejskiemu Funduszowi Integracyjnemu udało się zainicjować działania integracyjne na rzecz innych grup imigrantów niż cudzoziemcy objęci ochroną międzynarodową, jak to było dotychczas. Środki z Funduszu w Polsce umożliwiły powstanie wielu nowych organizacji pozarządowych świadczących pomoc imigrantom, a wcześniej istniejącym pomogły rozwinąć działalność i wyspecjalizowanie się w działaniach bardziej profesjonalnych. I tak, w ramach jednego z projektów prowadzonych przez warszawskie biuro Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM) utworzonych zostało kilka organizacji migranckich, które w późniejszym czasie same zaczęły korzystać z funduszy europejskich (np. Fundacja „Nasz Wybór” czy Fundacja Ternopilka). Istnienie Funduszu i konieczność jego imple-

Dok. ze s. 4

mentacji wymusiły niejako na administracji publicznej zajęcie się tematem integracji innych niż uchodźcy grup imigrantów.

Bartosz Ziółkowski (Kierownik Zespołu ds. Imigrantów i Integracji Społecznej we Władzy Wdrażającej Programy Europejskie) przedstawia swoje refleksje na temat funkcjonowania EFI w Polsce. Fot. T. Pietrzyk.

Zbiegło się to w czasie w innymi działaniami dotyczącymi migracji w Polsce, czego efektem było powstanie dokumentu dotyczącego polityki migracyjnej Polski, zawierającego także rekomendacje doty-

czące integracji imigrantów. Zalecenia te powstały w dużej mierze w oparciu o doświadczenia wynikające właśnie z wdrażania EFI. W kolejnych latach programowania Funduszu sytuacja będzie jednak wyglądała odmiennie. Realizacja polityki integracyjnej nadal będzie odbywała się z wykorzystaniem Funduszu, a proponowane działania i priorytety będą odzwierciedlały priorytety polityki integracyjnej. Jak jednak zauważył przedstawiciel Władzy Wdrażającej Programy Europejskie, w dotychczasowej historii EFI w Polsce są realizowane przede wszystkim projekty służące poprawie sytuacji społeczno-ekonomicznej imigrantów. Fundusz natomiast powinien być wykorzystywany również w celu pozyskania wysoko wykwalifikowanych pracowników z państw trzecich, stworzenia możliwości i systemu zachęt, dzięki którym będą oni chcieli podjąć zatrudnienie właśnie w Polsce. Wiele nowych państw członkowskich stosuje właśnie takie rozwiązania, co przyczynia się do tego, iż do krajów tych przyjeżdża więcej dobrze wykształconych imigrantów, którzy pracują zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami, a tym samym proces ich integracji przebiega znacznie szybciej.

Konferencja w Lublinie miała też na celu umożliwienie przedstawicielom różnych instytucji i organizacji z Europy i z Polski wzajemne poznanie się i nawiązanie bliższych kontaktów. Zamierzenie to udało się osiągnąć, co powinno zaowocować powstaniem nowych inicjatyw. To przecież przede wszystkim ludzie, a nie instytucje biorą udział w integracji, także w tworzeniu polityki integracyjnej.

Przyszłość wspólnej polityki integracyjnej

Luis Miguel Pariza Castaños

*Doradca Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Przewodniczący Grupy Imigracji oraz Integracji*

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) był pierwszą instytucją europejską, która zaproponowała stworzenie wspólnego programu integracji jako elementu wspólnej polityki imigracyjnej. Już w roku 2002 EKES, we współpracy z Komisją Europejską, zorganizował konferencję, w której wzięły udział organizacje imigrantów, przedstawiciele mniejszości narodowych, różnego rodzaju organizacje pozarządowe oraz inni partnerzy dialogu społecznego. Wnioski z konferencji były jasne: Unia Europejska powinna wypracować program integracji imigrantów, stworzyć fundusz wspierający finansowo państwa członkowskie w tej dziedzinie oraz uważnie brać pod uwagę głos organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Insytucjonalizacja polityki imigracyjnej w UE

Wspomniane powyżej propozycje były krok po kroku wprowadzane w życie: w roku 2004 Rada Europejska przyjęła Wspólne Podstawowe Zasady Integracji Imigrantów, a w roku 2007 zaczął funkcjonować Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich. W celu zwiększenia udziału społeczeństwa obywatelskiego w tym procesie utworzono Europejskie Forum Integracyjne. Natomiast Traktat Lizboński, moim zdaniem, umocnił podstawę prawną dla angażowania państw członkowskich w realizację polityk integracyjnych.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny pragnie, aby polepszyły się mechanizmy współpracy między Unią Europejską i państwami członkowskimi. Ma to być osiągnięte poprzez raportowanie realizacji Wspólnych Podstawowych Zasad Integracji Imigrantów oraz sprawozdania ze stosowania odpowiednich wskaźników integracji. Sieć Krajowych Punktów Kontaktowych, Europejskie Forum Integracyjne oraz Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, mogą pomagać Komisji Europejskiej oraz Radzie w ulepszeniu i wdrażaniu mechanizmu koordynacji. EKES chce stanowić swojego rodzaju pomost między społeczeństwem obywatelskim a instytucjami Unii Europejskiej. W związku z tym zaproponował utworzenie Europejskiego Forum Integracyjnego, którego zadaniem jest, m.in., usprawnienie zarządzania politykami integracyjnymi.

Rosnąca imigracja a Europejskie Forum Integracyjne

Europejskie Forum Integracyjne zbiera się dwa razy w roku. Jest to możliwe dzięki wysokiemu poziomowi współpracy pomiędzy Komisją Europejską i Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym. Uczestniczy w nim ponad 100 ekspertów i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego ze wszystkich państw członkowskich oraz

Luis Miguel Pariza Castaños. Fot. T. Pietrzyk.

sieci europejskich. Poza Komisją Europejską i Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym w pracach Forum biorą udział Parlament Europejski, Rada Europejska i Komitet Regionów. Forum ma mandat do opiniowania zaleceń o tym, jak instytucje Unii Europejskiej powinny wdrażać polityki integracyjne, i do współpracy przy ich przygotowywaniu.

Działalność Forum jest ważna i potrzebna, gdyż w ciągu najbliższych lat wzrośnie zarówno poziom migracji wewnętrznych w Europie, jak i migracja obywateli państw trzecich do Europy. Te przepływy spowodują zwiększenie różnorodności narodowej, etnicznej, religijnej i kulturowej w Unii Europejskiej. Coraz częstsze przemieszczanie się obywateli UE oraz obywateli państw trzecich stanowi wielkie wyzwanie na wszystkich poziomach: dla władz europejskich, państwowych, regionalnych i lokalnych, jak również dla partnerów społecznych i organizacji pozarządowych.

Integracja imigrantów w europejskiej strategii rozwoju

Imigracja oraz integracja należą do priorytetowych dziedzin polityk Unii Europejskiej. W strategii „Europa 2020 na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” integracja obywateli państw trzecich jest jednym z ważniejszych tematów. Uważam, że bardzo istotne jest to, aby Unia Europejska dysponowała dobrym, wspólnym prawodawstwem oraz to, aby kwestia imigracji była zarządzana kanałami, które są transparentne

Dok. ze s. 5

i uregulowane prawnie. Wspólnotowe prawodawstwo powinno być oparte na Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz Europejskiej Konwencji Praw Człowieka tak, aby zagwarantować imigrantom równe prawa i obowiązki - takie jak reszcie obywateli. Gwarancje powinny obejmować jednakowe traktowanie oraz brak dyskryminacji w miejscu pracy i w społeczeństwie jako całości.

Integracja imigrantów wobec nowych wyzwań

W konsekwencji kryzysu ekonomicznego i społecznego w całej Europie wzrasta nietolerancja, nacjonalizm, ksenofobia i rasizm. Znalazły one odzwierciedlenie nawet w działaniach politycznych niektórych rządów. Dlatego uważam, że instytucje Unii Europejskiej powinny być bardziej aktywne w walce przeciw dyskryminacji imigrantów jak i wszelkich mniejszości. Liderzy społeczni oraz środki przekazu powinny działać z wielką odpowiedzialnością oraz pomagać w edukowaniu społeczeństwa.

Niektórzy z rządzących idą błędną drogą, tworząc nowe przeszkody prawne dla imigrantów. Integracja i poczucie przynależności nie zostaną osiągnięte poprzez nakazy i zakazy. Integracja nie jest aktem prawnym, lecz złożonym procesem społecznym zachodzącym w długim okresie, mającym wiele wymiarów i angażującym wielu aktorów - szczególnie na poziomie lokalnym.

Proces integracji zachodzi w ramach różnych struktur społecznych i w różnych obszarach życia jednostki: w rodzinie, sąsiedztwie czy w mieście, pracy, szkole, centrum doskonalenia zawodowego, na uniwersytecie, ale także w stowarzyszeniach, związkach zawodowych, organizacjach religijnych czy klubach sportowych oraz innych instytucjach.

Prawodawstwo i decyzje polityczne powinny wspierać integrację, a nie wytwarzać nowe bariery. Społeczny proces integracji musi być oparty na ramach prawnych gwarantujących imigrantom stopniowe zrównywanie się z resztą populacji, jeśli chodzi o prawa i obowiązki, jak też dostęp do dóbr, usług i uczestnictwo w życiu społecznym.

Wspólne Podstawowe Zasady Integracji Imigrantów

Wspólne Podstawowe Zasady Integracji Imigrantów są kryteriami określającymi europejską strategię integracji. Pierwsza z zasad definiuje integrację jako dynamiczny i dwukierunkowy proces wzajemnej adaptacji imigrantów i społeczeństwa przyjmującego. Chcę podkreślić istotę tego podejścia, gdyż w obecnych czasach w życiu społecznym i politycznym obserwujemy nasilenie rasizmu, ksenofobii i dyskryminacji do alarmującego poziomu. Integracja, jak wynika z naszego podejścia, wymaga zaangażowania się europejskich społeczeństw, które muszą otworzyć się na różnorodność. Wspólne Podstawowe Zasady nakazują nam koncentrować się na kwestii integracji na poziomie europejskim, uwzględniając równocześnie różnicowane perspektywy, jakie przyjmowane są wobec integracji w poszczególnych państwach członkowskich. Ponieważ Wspólne Podstawowe Zasady są bardzo szeroko i elastycznie nakreślone, jak również nie wiążą poszczególnych państw członkowskich, można zauważyć, że w różnych krajach wytworzyły się bardzo różne podejścia określające praktyki działania, które czasem są wręcz sprzeczne ze sobą. Dlatego Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny pragnie umocnienia koordynacji w tym zakresie.

Uważam, że to dwukierunkowe podejście do integracji nie jest w wystarczający sposób wprowadzane przez niektóre rządy w Europie. Polityka integracji powinna stawiać europejskie społeczeństwa przed wyzwaniem, jakim jest dostosowanie się do wzrastającego zróżnicowania. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny proponuje, aby stosować dwukierunkowe podejście na wszelkie możliwe sposoby, gdyż jest to jedyna możliwość uniknięcia zachwiania równowagi, do którego obecnie zaczyna dochodzić. Szacunek dla praw człowieka, podstawowych wolności i wartości, demokracji, rządów prawa dotyczy nie tylko imigrantów, ale również społeczeństw przyjmujących.

Koszty integracji imigrantów w UE

Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich to ważny instrument finansowy wspierający polityki integracyjne państw członkowskich. Uważam, że w nowym budżecie UE powinien on zostać zwiększony, gdyż potrzeby związane z integracją również będą rosły. Mam nadzieję, że Rada i Parlament zaakceptują wzrost środków na rzecz Funduszu.

Zgodnie z Traktatem Lizbońskim, należy wspomagać koordynację celów Unii z politykami poszczególnych państw członkowskich. Jednakże wielu ekspertów doszło do wniosku, że niektóre krajowe polityki integracyjne dofinansowywane z Funduszu nie są zgodne prawami podstawowymi i europejską legislacją. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny zgadza się z tymi wnioskami. Dlatego należy bacznie brać pod uwagę Wspólne Podstawowe Zasady, określając cele Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich, aby zapobiec rażącym nieprawidłowościom na poziomie państw członkowskich, gdzie zdarza się finansowanie ze środków wspólnotowych niewłaściwych działań. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz Europejska Konwencja Praw Człowieka powinny być aktami wiążącymi rządy państw członkowskich oraz instytucje europejskie w zakresie polityki integracyjnej. Uważam, że w przyszłości przepisy ustanawiające Fundusz powinny dawać Komisji Europejskiej szersze możliwości zarządzania nim, aby decyzje podejmowane były w sposób bardziej selektywny i aby podejmowane cele były bardziej skoordynowane.

Działania wspólnotowe finansowane z Funduszu przynoszą olbrzymią wartość dodaną i należy je umacniać. Dlatego też Fundusz powinien zarezerwować ok. 20 proc. swoich środków w celu ich finansowania. Obecnie środki, którymi dysponuje Komisja Europejska na działania wspólnotowe, są zdecydowanie niewystarczające. Wzrost środków na działania wspólnotowe będzie wymagał również zwiększenia zasobów administracyjnych Komisji Europejskiej. Jednocześnie korzystanie z Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich powinno opierać się na elastyczniejszych regułach ułatwiających władzom lokalnym współfinansowanie projektów integracyjnych podejmowanych w jego ramach.

Imigracja do UE a poziom lokalny

Europejskie Forum Integracyjne, a także Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny podkreślają, że na wyzwania integracyjne należy odpowiadać na poziomie lokalnym i regionalnym. Władze lokalne i regionalne powinny tworzyć fora i platformy konsultacyjne, w których wspólnie uczestniczyć będą przedstawiciele organizacji imigranckich i społeczeństwa obywatelskiego. Wydaje się zatem uzasadnione, by Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich współuczestniczył w finansowaniu takich inicjatyw. Podzielam jednocześnie obawy licznych organizacji imigranckich dotyczące tego, że Fundusz finansuje przede wszystkim projekty przygotowane przez wielkie organizacje, które są w stanie zabezpieczyć dużą ilość środków własnych lub dofinansowanie z innych źródeł, natomiast nie finansuje małych, lokalnych organizacji. Dla efektywniejszego wykonywania działań na rzecz integracji należy zharmonizować cele Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich z celami Europejskiego Funduszu Społecznego, gdyż polityka integracyjna ściśle wiąże się z polityką zatrudnienia i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Jest to szczególnie ważne w dobie kryzysu ekonomicznego.

Od imigracji przez otwartość do różnorodności

Zakończę kilkoma komentarzami politycznymi, które pewnie nie przypadną do gustu populistycznym i ksenofobicznym politykom. Niektórzy rządzący oraz publicyści patrzą na tożsamość narodową oraz tożsamość europejską, mając kląpkę na oczach, i nie dostrzegają obecnej różnorodności europejskich społeczeństw, różnorodności ludzi pod względem ich pochodzenia etnicznego, narodowego, religijnego czy kulturowego. Niemniej jednak, nasze społeczeństwa są

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny
Pomost między Europą a zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny jest organem doradczym Unii Europejskiej powołanym w 1957 r. na podstawie Traktatu Rzymskiego. EKES ma służyć jako pomost między Europą a zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim. Zasiada w nim 344 członków powoływanych na 5 lat. Członkowie Komitetu są przedstawicielami związków zawodowych, zrzeszeń pracodawców i innych istotnych organizacji pozarządowych. EKES swoimi konsultacjami i opiniami wspomaga pracę Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Komisji Europejskiej. EKES działa na rzecz włączenia przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego do europejskiego procesu decyzyjnego tym samym jego celem jest przyczynić się do umacniania demokratycznej legitymizacji UE i do zwiększania skuteczności jej działań.

Dok. ze s. 6

demokratyczne i pluralistyczne, a bogactwo różnorodności jest ich codziennym doświadczeniem. Demokracje europejskie opierają się na wolności i otwartości. Włączanie wszystkich mieszkańców danego państwa, niezależnie od ich tożsamości, powinno być zasadą naczelną. Jakość demokracji może zostać zagrożona, jeśli podstawowe prawa obywatelskie zostaną ograniczone do wąskiej i wykluczającej definicji tożsamości. Polityki integracyjne i prawodawstwo migracyjne nigdy nie powinny być wykorzystywane jako polityczny

pretekst dla wykluczenia imigrantów i pozbawienia ich praw. Jako Europejczycy musimy stawić czoła wielkiemu wyzwaniu: poszerzyć bazę naszej demokracji, przygarniając nowych mieszkańców i zapewniając im równe prawa i obowiązki. Dlatego prawa obywatelskie i europejskie powinny być otwarte na różnorodność narodową, etniczną, religijną i kulturową, którą wnosi ze sobą migracja.

Tłum. Jolanta Gogacz

Lublin - miasto, które prowadzi spójną politykę integracyjną

Mirosław Bieniecki
Caritas Polska

Na zdjęciu: Mirosław Bieniecki. Fot. T. Pietrzyk.

Na integracyjnej mapie Polski najwyraźniej zaznacza się Warszawa, gdzie skupia się ok. połowy zamieszkujących Polskę cudzoziemców, i gdzie liczba inicjatyw mających na celu ich integrację jest wyraźnie największa. Po Warszawie kolejnym miastem, w którym podejmowane są takie inicjatywy, jest Lublin. W innych miastach Polski takie działania są nieliczne. Wybór Lublina na miejsce konferencji na temat integracji był zatem dla Caritas Polska wyborem dość oczywistym. Jest to drugie miasto w Polsce, w którym problem integracji imigrantów został nie tylko zauważony, ale także podjęte zostały liczne działania dotyczące integracji przybyszów. Co więcej, dużej aktywności organizacji pozarządowych współpracujących z Urzędem Miasta oraz Urzędem Wojewódzkim towarzyszy także dobra wymiana informacji i podejmowane są próby koordynacji działań przedsięwziętych przez różne podmioty. Istotną rolę odegrał także fakt, że władze Lublina, promujące Lublin jako miasto wielokulturowe, podjęły się aktywnej współpracy z Caritas Polska i Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej przy organizacji wydarzenia.

Prezentując swoją wizję miasta, Roman Jaborkhel, Inspektor ds. rozwoju kultury i projektów kulturalnych w Wydziale Kultury Urzędu Miasta Lublin pisał:

Lublin jest miastem o wielowiekowej tradycji wielokulturowości. W przeszłości miasto pełniło rolę ważnego ośrodka państwowego i handlowego. Leżąc na przecięciu szlaków komunikacyjnych, na pograniczu wschodniego i zachodniego chrześcijaństwa, stało się na przestrzeni dziejów miejscem krzyżowania się wielu kultur, wyznań, narodów. [...] Ta różnorodność społeczna, religijna i obyczajowa w niebagatelny sposób wpływała na oblicze miasta, kształtując jego specyficzny charakter. [...]

Dopiero II wojna światowa i okres totalitarnego reżimu, jaki po niej nastąpił, spowodowały, że wielokulturowość została zniszczona, czego najdobitniejszym przykładem była zagłada lubelskiej społeczności żydowskiej i całej dzielnicy przez nią zamieszkiwanej.

Obecnie Lublin na nowo odkrywa to dziedzictwo. [...] Inicjatywy wspierające wielokulturowość stanowią znaczny procent w ogólnej liczbie przedsięwzięć wspieranych przez Miasto Lublin. Wśród nich można wymienić festiwale, takie jak „Wielokulturowy Lublin”, spotkania, debaty, warsztaty, szkolenia, koncerty, zarówno przygotowywane przez miejskie instytucje, jak i organizacje pozarządowe działające na rzecz lub reprezentujące mniejszości religijne, etniczne i językowe Lublina.

Przykłady dobrych praktyk, o których podczas konferencji wspominał prezydent Lublina, Krzysztof Żuk prezentowane były na konferencji także przez Dorotę Kozieł z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie [tekst prezentacji D. Kozieł znajduje się na s. 8-9 - red.], Jacka Wnuka z lubelskiego Centrum Wolontariatu oraz Tomasza Sieniowa z Instytutu na Rzecz Państwa Prawa. Aby przedstawić zarys tych praktyk, warto przybliżyć przynajmniej kilka instytucji zajmujących się w Lublinie problemem integracji cudzoziemców.

Kto i jak działa w Lublinie na rzecz integracji

Działająca od 2002 r. Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa (FIPP) jest organizacją pozarządową utworzoną przez polskich i amerykańskich prawników związanych z Wydziałem Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Jej głównymi celami są wspieranie działań zmierzających do podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa oraz różne inicjatywy ukierunkowane na poprawę jakości prawa i usług prawnych. W kontekście migracji FIPP prowadzi działania mające na celu umocnienie i rozwój współpracy między członkami sieci skupiającej organizacje działające na rzecz imigrantów. Chodzi m.in. o identyfikowanie i rozwiązywanie problemów pojawiających się podczas pracy z cudzoziemcami (projekt „Lubelska Regionalna Sieć Wspierania Imigrantów (I i II)”). Fundacja podejmuje także przedsięwzięcia mające zniwelować (a przynajmniej ograniczyć) nierówności społeczne pomiędzy imigrantami a mieszkańcami miasta. Działania te polegają m.in. na wyrównywaniu i zwiększaniu szans na zatrudnienie cudzoziemców (np. poprzez uświadamianie pracodawców i cudzoziemców w zakresie przysługujących im praw i możliwości podejmowania pracy) oraz pomocy w utrzymaniu rodzin cudzoziemców. Celem tego drugiego projektu („Integracja cudzoziemców na Lubelszczyźnie”) jest także podnoszenie świadomości prawnej i społecznej tej grupy docelowej, co ma ułatwiać nie tylko proces integracji cudzoziemców, ale także proces akceptacji tych osób przez społeczeństwo polskie.

Przemawia zastępca prezydenta Lublina Włodzimierz Wysocki. Fot. T. Pietrzyk.

Lubelskie Centrum Wolontariatu z kolei realizuje autorskie programy polegające na prowadzeniu przez wolontariuszy świetlicy dla dzieci, zajęć edukacyjnych dla dzieci, spotkań z rodzinami imigranckimi, zajęć sportowych czy prowadzeniu rozmaitych szkoleń, z jednej strony przygotowujących wolontariuszy do pracy z migrantami, a z drugiej ułatwiających organizacjom i instytucjom współpracę z wolontariuszami. Spora część aktywności Centrum ukierunkowana jest na rozwijanie narzędzi komunikacji społecznej oraz kampanie społeczne, które wzmacniają inne prowadzone przez wolontariuszy działania oraz mają na celu zmianę, jak to ujął Jacek Wnuk, Prezes Stowarzyszenia Centrum Wolontariatu, „filozofii spojrzenia na problem cudzoziemców czy dialogu międzykulturowego”. Oprócz zaangażowania kilkudziesięciu wolontariuszy do bezpośredniej pracy z imigrantami (w tym z uchodźcami) Centrum prowadzi zatem także szeroko zakrojone działania promujące integrację cudzoziemców w nawiązaniu do wielokulturowych tradycji Lublina, np. poprzez realizację kampanii medialnych.

Inną działającą w Lublinie organizacją jest Stowarzyszenie Homo Faber (HF), które podejmuje się rzecznicstwa na rzecz grup mniejszościowych i wykluczonych oraz jest aktywne w sferze przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, poglądy polityczne i inne, rasę, kolor skóry, pochodzenie narodowe i etniczne, religię, język, wiek i orientację seksualną. Organizacja prowadzi m.in. projekt „Witamy w Lublinie” mający na celu wsparcie adaptacji imigrantów,

Dok. ze s. 7

którzy decydują się na pobyt właśnie w tym mieście. W ramach tego projektu HF pomagają imigrantom w zapoznaniu się z prawami i obowiązkami wynikającymi z obowiązującego w Polsce prawa, a także zachęca migrantów z krajów trzecich do włączania się w życie kulturalne Lublina (projekt „www.lublin2016.eu”).

Ważną rolę odgrywa także Fundacja A-venir zajmująca się obecnie projektami ukierunkowanymi na podnoszenie świadomości urzędników i obywateli w kwestii integracji cudzoziemców. W ramach swoich działań Fundacja prowadzi m.in. szkolenia i wizyty studyjne dla urzędników (projekty: „Dialog międzykulturowy - wymiana doświadczeń” oraz „Kompetencje międzykulturowe w pracy z cudzoziemcami”).

Oprócz tych organizacji widoczna jest także działalność Lubelskiego Centrum Pomocy Migrantom prowadzonego przez Caritas Lubelską oraz modelowe wręcz działanie lubelskiego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, który od lat uchodzi za jedną z najlepszych instytucji wdrażających Indywidualne Programy Integracji przeznaczone dla cudzoziemców, które otrzymały w Polsce ochronę międzynarodową.

Wspomniane działania uzupełniane są dodatkowo poprzez współpracę z Wydziałem Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego, którego dyrektorem jest dr Maciej St. Zięba, człowiek osobiście zaangażowany w wiele przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości działań integracyjnych zarówno w regionie, jak i w Polsce w ogóle. Warto przywołać tu przynajmniej jedną z jego inicjatyw - regularne spotkania i wymianę informacji pomiędzy różnymi instytucjami zaangażowanymi w działalność na rzecz integracji imigrantów.

Co jest kluczem do sukcesu?

W Lublinie łączonych jest kilka wymiarów doświadczeń związanych z obecnością cudzoziemców w Polsce. Po pierwsze, w mieście tym od wielu lat zlokalizowany jest ośrodek dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Takie ośrodki znajdują się i znajdowały się również w innych miejscowościach województwa lubelskiego. Pomoc niesiona cudzoziemcom w sytuacji uchodźczej, działania na rzecz ich integracji prowadzone są w Lublinie od lat, zarówno przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, jak i szereg organizacji pozarządowych.

Po drugie, urząd miasta prowadzi bardzo aktywną politykę kulturalną. Starania miasta o uzyskanie tytułu Europejskiej Stolicy Kultury niestety nie powiodły się, ale przygotowania do konkursu i udział w procedurze konkursowej przyczynił się do wzmocnienia tej polityki. W swojej polityce kulturalnej Lublin akcentuje wielokulturowe dziedzictwo wzbogacane obecnie dzięki przybywającym do tego miasta cudzoziemcom.

Wieloaspektowość wyzwań - różnorodność rozwiązań

Dorota Koziół

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Przemawia Dorota Koziół. Fot. T. Pietrzyk.

Do niedawna zajmowałam się integracją cudzoziemców, którzy w Polsce otrzymali ochronę międzynarodową, a miasto Lublin wybrało na swoje miejsce zamieszkania. Obecnie nadal pomagam imigrantom, którzy przebywają w Polsce legalnie. Wspieram ich w pokonywaniu trudności poprzez udzielanie im porad, pomoc finansową, jak również szeroko rozumianą pracę socjalną. Jestem też koordynatorem

Zespołu interdyscyplinarnego ds. integracji cudzoziemców w Lublinie. Jego działania wynikają z projektu pt. „Wspólny dom - Polska”, który współfinansowany jest z Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców i budżetu państwa. Głównym wnioskodawcą tego projektu jest Caritas Polska, natomiast Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie jest partnerem, którego reprezentuję poprzez pracę w tym Zespole. Działania w ramach projektu skierowane są do uznanych uchodźców, do osób, które korzystają z ochrony uzupełniającej, oraz cudzoziemców, którzy pozostają w procedurze uchodźczej. Oprócz takich działań, jak kompleksowa pomoc psycho-

Głos w dyskusji zabiera dr Maciej St. Zięba dyrektor Wydziału spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie. Fot. T. Pietrzyk.

Po trzecie, Lublin jest miastem akademickim. Znajdują się w nim cztery uniwersytety (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II, Uniwersytet Medyczny oraz Uniwersytet Przyrodniczy), Politechnika oraz szereg innych szkół wyższych. Te uczelnie przyciągają coraz większą liczbę studentów spoza Polski. Z tego powodu pojawiły się inicjatywy na rzecz włączania studentów-cudzoziemców w życie Lublina oraz przygotowanie instytucji miasta do kontaktu z nimi (np. projekt realizowany przez Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin we współpracy z Homo Faber pt. „Lublin is Friendly”).

Dzięki tym doświadczeniom Lublin jest jednym z najaktywniejszych w Polsce ośrodków, w których podejmowane są działania integracyjne. Dzieje się tak, mimo że nie jest to miasto wyróżniające się szczególnie wysokim odsetkiem cudzoziemców. Co więcej działania prowadzone w tych jakże różnych wymiarach są koordynowane w ramach takich przedsięwzięć, jak Lubelska Regionalna Sieć Wsparcia Imigrantów, w ramach której współpracują ze sobą przedstawiciele instytucji samorządowych, urzędu wojewódzkiego oraz organizacji pozarządowych.

Działania na rzecz integracji imigrantów podejmowane w Lublinie są znakomitym przykładem dla innych miast, w których brak takich działań usprawiedliwia się niewielką liczbą cudzoziemców. Wpisują się one bardzo dobrze w historyczny wizerunek Lublina jako miasta wielokulturowego, a zarazem wychodzą naprzeciw współczesnym wyzwaniom związanym z międzynarodowymi migracjami, tworzeniu polityki spójności społecznej czy rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

logiczna, prawna, edukacyjna, socjalna, w ramach tego projektu realizowane są inicjatywy nowatorskie, takie jak uruchomienie programu mieszkań chronionych dla cudzoziemców, dopłaty do przedszkoli dla dzieci cudzoziemskich czy zatrudnianie cudzoziemek jako doradców międzykulturowych. Taką nowatorską inicjatywą było również powołanie Zespołu interdyscyplinarnego ds. integracji cudzoziemców. Chciałabym podzielić się swoimi doświadczeniami wynikającym właśnie z pracy w tym Zespole. W powołaniu Zespołu interdyscyplinarnego chodziło o to, aby w naszym środowisku lokalnym zbudować system wsparcia dla cudzoziemców, aby wypracować pewien model współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi i wszelkimi innymi podmiotami, których działania w jakikolwiek sposób dotyczą uchodźców. Chcieliśmy rozwinąć i ugruntować współpracę na rzecz tej grupy cudzoziemców i wspierać działania już prowadzone w naszym mieście. Powołując Zespół interdyscyplinarny, chcieliśmy na bieżąco diagnozować problemy uchodźców w Lublinie, propagować pozytywne rozwiązania w zakresie integracji imigrantów, jak również wpływać na politykę. W praktyce praca Zespołu polegała na organizacji spotkań jako miejsca do dyskusji i dialogu. Były to zebrania specjalistów z różnych dziedzin. Tutaj pozwolę sobie przypomnieć refleksję Olivera Freemana, którzy powiedział, że efektywnym sposobem działania jest gromadzenie ludzi, którzy wymieniają się informacjami, a nie

Dok. ze s. 8

zasypują papierami. Taka też była nasza myśl przewodnia przy organizowaniu pracy Zespołu. Obrady nasze odbywały się według harmonogramu, który był określony w projekcie, ale nie tylko. W wypadku kiedy zaistniał jakiś problem, kontaktowaliśmy się ze sobą czy telefonicznie, czy mailowo, i organizowaliśmy spotkania robocze, czyli gromadzące fachowców z danej dziedziny. Zasiadaliśmy przy kawie i dyskutowaliśmy o tym, jak można efektywnie pomóc cudzoziemcom czy też ludziom, którzy z uchodźcami pracują. Debatowaliśmy o problemach i większych, i mniejszych. Wymienialiśmy się informacjami, szukaliśmy skutecznych rozwiązań. I tak w okresie dwóch i pół roku w pracę zespołu zaangażowało się w sumie przeszło 160 osób. Byli to przedstawiciele organizacji i rządowych, i samorządowych, i pozarządowych. Były też osoby prywatne, ale także sami cudzoziemcy z terenu miasta Lublin.

Wśród takich kluczowych problemów wymienić może szczególnie trudną sytuację mieszkaniową cudzoziemców z terenu naszego miasta, bo o ile uznani uchodźcy mają możliwości prawne, aby ubiegać się o przydział lokalu mieszkalnego z zasobów miasta, to takiego prawa nie mają już osoby korzystające z ochrony uzupełniającej. W ślad za ustanowieniem ochrony nie zmieniły się bowiem przepisy prawa miejscowego. Członkowie Zespołu spotykali się osobiście w tej sprawie z władzami miasta, z dyrektorami odpowiednich wydziałów. Został złożony formalny wniosek z postulatem o uwzględnienie potrzeb cudzoziemców z ochroną uzupełniającą. Obecnie monitorujemy sytuację i oczekujemy na odpowiedź. Pozostaje nam mieć nadzieję na pozytywne zakończenie tej sprawy.

Oprócz podejmowania prób zmiany polityki lokalnej w kwestii mieszkaniowej zespół starał się także wskazywać kierunki w integracji, zachęcać cudzoziemców do tego, aby sami podejmowali wysiłki adaptacyjne. Mam tutaj na myśli aktywizację zawodową. Działanie Zespołu skierowane było tutaj do grupy cudzoziemców, którzy we wcześniejszym okresie mieli możliwość uzupełnienia bądź nabycia nowych kompetencji zawodowych poprzez udział w kursach zawodowych, opłacanych ze środków europejskich. Ażeby zdobyte w ten sposób dyplomy, certyfikaty nie pozostały w szufladzie, pró-

bowaliśmy osoby bezrobotne zachęcić do rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Na spotkanie w tej sprawie zaprosiliśmy fachowców z Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie, z lokalnej stacji Sanepidu, a także doradców zawodowych z organizacji pozarządowych, oraz przedsiębiorców, którzy chcieli nawiązać z bezrobotnymi cudzoziemcami współpracę. W czasie obrad pojawiła się w Lublinie inicjatywa uruchomienia kuchni kaukaskiej i pomysł ten w mojej ocenie ma duże szanse na powodzenie, zwłaszcza że znalazł się lokalny przedsiębiorca, który chciałby tę inicjatywę wspierać. Jednak dalsze kroki w tej kwestii należą już do samych beneficjentów i osób zainteresowanych. Zespół może tutaj pełnić jedynie funkcję doradczą.

Działania Zespołu to także szkolenia. Gdy w naszym mieście pojawiło się zjawisko przemocy wśród cudzoziemców, do Zespołu wpłynęła prośba o interwencję w tej sprawie. Zespół zorganizował spotkanie w ośrodku dla cudzoziemców dla jego mieszkańców. Rozmawialiśmy o zachowaniach, które nazywa się przemocą, o często towarzyszących jej uzależnieniach i współuzależnieniach. Informowaliśmy o odpowiedzialności karnej za stosowanie przemocy. Rozdane zostały wcześniej opracowane ulotki oraz materiały pomocnicze zawierające aktualne adresy i telefony placówek pomocowych i interwencyjnych. Drugie spotkanie z kolei zostało zorganizowane na prośbę pedagogów i psychologów z Centrum Interwencji Kryzysowej, którzy chcieli dobrze przygotować się do pracy z cudzoziemcami, będącymi ofiarami przemocy, generalnie z ludźmi pochodzącymi z odmiennych kręgów kulturowych. Poza wspomnianymi już problemami jak bezrobocie, trudna sytuacja mieszkaniowa czy przemoc, specjaliści zaangażowani w pracę Zespołu dyskutowali także o edukacji dzieci uchodźców, edukacji zdrowotnej, a także o przepięczności.

Kończąc chciałabym zaznaczyć, że Zespół interdyscyplinarny nigdy nie nosił się z zamiarem przenoszenia gór. Mimo tego pozostaje taki niedosyt, że jest kilka spraw, które rozpoczęliśmy, a które nie zostały doprowadzone do końca. Kwestie te pozostają dla nas wyzwaniem na przyszłość.

O konferencji

Poniżej przedstawiamy pełny program konferencji „Wspólna polityka integracji: zapobieganie wykluczeniu imigrantów w UE”, zorganizowanej przez Caritas Polska oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w Lublinie. Prezentacje niektórych prelegentów z zagranicy są dostępne na stronie internetowej konferencji: <http://www.praktyki-integracji.pl/konferencja/konferencja/prezentacje->.

Sesja I: Moduły integracyjne

Diane Schmitt oraz Eva Schultz, Komisja Europejska: „Wdrażanie modułów integracyjnych - założenia programowe”

Hanna-Maija Kuhn and Helene Urth, Ramboll Consulting: „Techniczne aspekty modułów integracyjnych”

Henrik Thomassen, Ministerstwo ds. Uchodźców, Imigracji i Integracji Danii

Sesja II: Ewaluacja polityki integracyjnej

David Thorogood, Eurostat: „Działania Eurostatu dotyczące integracji migrantów w UE”

Thomas Huddleston, Migration Policy Group: „Ocena polityk integracyjnych w państwach Unii Europejskiej”

Juan Ferreiro, Uniwersytet A Coruña: „Stosunki między obywatelami Unii Europejskiej a społecznościami muzułmańskimi”

Dyskusja: Andras Kovats, Dyrektor Stowarzyszenia Menedék, Węgry, Bernd Bruenner, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w Austrii

Sesja III Wspólna Europejska Polityka Integracyjna? Rola Europejskiego Funduszu Integracyjnego

Luis Miguel Pariza Castaños, Europejski Komitet Społeczno-Ekonomiczny: „Ocena relacji pomiędzy Europejskim Funduszem na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich a Wspólnymi Podstawowymi Zasadami Integracji Imigrantów”

Anais Faure Atger, Centre For European Policy Studies: „Integracja jako proces dwukierunkowy w Unii Europejskiej?”

Peter Verhaeghe, Caritas Europa: „Zaangażowanie organizacji pozarządowych w proces integracji imigrantów z perspektywy przedstawicieli Europejskiego Forum Integracji”

Bartosz Ziółkowski, Władza Wdrażająca Programy Europejskie: „Polskie doświadczenia we wdrażaniu Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich”

Sesja IV: Integracja na poziomie lokalnym

Dr Maciej St. Zięba, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Lubelski Urząd Wojewódzki: „Kwestie etyczne związane z integracją imigrantów”

Komitet Regionów Unii Europejskiej: „Polska na tle innych państw. Konsultacje dotyczące II Europejskiego programu na rzecz integracji”

Dirk Gebhardt, „Eurocities: integracja w miastach wielokulturowych”
Oliver Freeman, Intercultural Cities: „Strategie i polityki włączania w miastach europejskich - doświadczenia sieci Miast Międzykulturowych”

Dyskusja: Dorota Parzymies, Fundacja „Ocalenie”; Dorota Kozieł, MOPR Lublin, Roman Jaborkhel, Wydział Kultury Samorządu Miasta Lublin; Petr Potchinchchikov, Stowarzyszenie Rosyjskojęzycznej Społeczności w Finlandii; Jacek Wnuk, Centrum Wolontariatu

MIĘDZYNARODOWA
KONFERENCJA <<<
Organizowane przez Caritas Polska we współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej

Wspólna Polityka Integracji:
Zapobieganie Wykluczeniu Imigrantów
w UE

Lublin, 10-11 Października 2011
Zamek Lubelski

>>> **CONFERENCE**
Organized by Caritas Polska in cooperation with the Ministry of Labour and Social Affairs

Lublin, 10th-11th October 2011
Castle of Lublin

Common Integration Policy:
Preventing Exclusion of Immigrants
in the EU

ORGANIZATOR: Caritas
PARTNERZY: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Caritas, Komisja Europejska, Miasto Lublin, Kurier, TVP Lublin

Wydarzenia

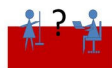
Projekty integracyjne EFI

Z Europejskiego Funduszu na Rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich (EFI) dofinansowywanych jest wiele ciekawych projektów dotyczących integracji imigrantów. Zachęcamy do zapoznania się z tematyką działań prowadzonych w ramach Programu 2010.

• „Bieg przez płotki. Bariery na drodze do integracji”. Organizacja: Helsińska Fundacja Praw Człowieka. Projekt koncentruje się wokół problematyki dyskryminacji oraz istniejących barier w integracji obywateli państw trzecich przybywających do Polski. W ramach projektu prowadzone są badania na określony powyżej temat, przy czym są to głównie jakościowe badania terenowe, uzupełnione o analizy dotyczące ochrony migrantów przed dyskryminacją, w szczególności w kontekście nowoprzyjętego ustawodawstwa antydyskryminacyjnego.

• „Centrum Pomocy Cudzoziemcom”. Organizacja: Fundacja „Ocalenie”. W ramach projektu w Warszawie powstało Centrum Pomocy Cudzoziemcom oferujące kompleksową pomoc udzielaną m.in. przez mediatorów kulturowych, asystentów integracyjnych, psychologów, prawnika oraz doradcę zawodowego, wspieranych przez wolontariuszy. Inne działania realizowane w ramach projektu to: darmowe kursy języka polskiego, monitoring aktów dyskryminacji i przemocy, warsztaty adaptacyjne dla cudzoziemców oraz warsztaty i lokalne wydarzenia kulturalne również dla Polaków.

• „Cudzoziemscy małżonkowie obywateli polskich - wymiar genderowy”. Organizacja: Centrum Stosunków Międzynarodowych. Celem projektu jest m.in. rozpoczęcie dyskusji na temat konieczności wsparcia polskich obywateli i ich cudzoziemskich małżonków w procesie integracji oraz dostarczenie wskazówek dla tworzenia i realizacji skierowanych do nich programów integracyjnych.

• „Europejskie doświadczenie na polskim podwórku: wykorzystanie lepszych praktyk organizacji pozarządowych dla rozwoju działań prowadzonych na rzecz migrantów w Polsce”. Organizacja: Fundacja Rozwoju „Oprócz Granic” (FROG). Projekt ma na celu wymianę doświadczeń, dobrych praktyk i informacji dotyczących integracji pomiędzy FROG a organizacjami działającymi na rzecz migrantów w Europie. Realizacja tego celu odbywa się poprzez nawiązanie współpracy z organizacjami w 12 krajach członkowskich w czasie wizyt studyjnych pracowników FROG.

• „InteGRACja”. Organizacje: Instytut Innowacji, Fundacja Autokreacja. Projekt ma na celu odkrycie zabaw, które towarzyszyły cudzoziemcom w ich rodzinnych krajach, a które teraz obywatele polscy mogą poznać wraz z egzotycznymi zasadami i historiami. Założenie jest proste, zbierają się ludzie różnych kultur, by razem grać - w gry karciane, kości, gry terenowe, gry planszowe, gry integracyjne, gry proste i te skomplikowane - i łączą zabawę ze wspomnieniami, historiami, rozmowami i naturalną niewymuszoną inteGRACją edukacją.

• „Integracja bez granic”. Organizacja: Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu. Projekt zakłada: uruchomienie punktu informacyjno-konsultacyjnego dla imigrantów z państw trzecich przebywających na terenie Polski; szkolenia dla obywateli państw trzecich oraz społeczeństwa przyjmującego oraz wdrożenie idei „anioła integracji”; nakręcenie oraz wyemitowanie reportażu promującego ideę integracji obywateli państw trzecich oraz dialog międzykulturowy; opracowanie oraz wydanie portfolio przedstawiającego sylwetki wybranych beneficjentów ostatecznych projektu; opracowanie oraz wydanie ulotki informacyjnej; uruchomienie strony internetowej projektu.

• „Integracja cudzoziemców na Lubelszczyźnie II”. Organizacje: Fundacja Instytut na Rzecz Państwa Prawa, Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej w Chełmie. Projekt stanowi rozwinięcie realizowanego w latach 2009-2010 projektu „Integracja cudzoziemców na Lubelszczyźnie I”. Zakłada funkcjonowanie Centrum Informacji dla Cudzoziemców, w którym każdy może otrzymać indywidualną i bezpłatną pomoc, informację prawną, oraz prowadzenie bezpłatnych kursów nauki języka polskiego.

• „Integracja przez naukę - aktywizacja zawodowa imigrantów jako podstawowy element dialogu ze społeczeństwem przyjmującym”. Organizacja: Instytut Innowacji. Na projekt składa się w głównej mierze kampania promocyjna na rzecz imigrantów skierowana do

pracodawców oraz szkolenia zawodowe dla ok. 32 osób - obywateli z krajów trzecich. Dodatkowo stworzona zostanie platforma konsultacji dla imigrantów w postaci mentoringu.

• „Jestem tutaj - wsparcie integracji poprzez działania integracyjne”. Organizacja: Stowarzyszenie Ekonomiczno-Społeczne Absolwent. Na projekt składa się: opracowanie i wykorzystanie materiałów *distance learning* do nauki języka polskiego jako obcego w celu objęcia działaniami projektu przyszłych potencjalnych studentów z Białorusi i Ukrainy jeszcze przed przyjazdem do Polski; zajęcia z języka polskiego jako obcego prowadzone zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego uwzględniającym - jako obowiązkową - realizację ścieżki kulturowo-cywilizacyjnej; wykłady; wycieczki historyczno-krajoznawcze.

• „Kurs języka polskiego jako obcego i wiedzy o kulturze Polski z elementami e-learningu przygotowujący do egzaminu certyfikатовego”. Organizacja: Fundacja Nauki Języków Obcych „Linguae Mundi”. Projekt zakłada prowadzenie lekcji języka polskiego w połączeniu z wykładami z kultury i historii Polski.

• „Moja Polszczyzna 2”. Organizacja: Stowarzyszenie Wietnamczyków w Polsce „Solidarność i Przyjaźń”. Głównym celem projektu jest edukacja społeczności wietnamskiej w zakresie języka, historii, kultury, prawa i ekonomii.

• „Podnoszenie kwalifikacji funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej w zakresie kompetencji międzykulturowych”. Organizacja: Karpacki Oddział Straży Granicznej. Projekt polega na zorganizowaniu studiów podyplomowych dla 30 funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej.

• „Poznaj nas. Poznaj siebie”. Organizacje: Akademia Leona Koźmińskiego, Praska Fundacja Kultury i Nauki im. Leona Koźmińskiego. Projekt zakłada: realizację kursów języka polskiego; realizację kursów dotyczących kultury i dziedzictwa narodowego; organizację Platformy Współpracy.

• „Różni, ale równi - badania nad równym traktowaniem cudzoziemców w Polsce”. Organizacje: Instytut Spraw Publicznych, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej. W ramach projektu są prowadzone następujące działania: badania realizacji praw pracowniczych; badania dyskryminacji migrantów na rynku pracy za pomocą tzw. testów dyskryminacyjnych; badanie instytucji ekonomicznych migrantów w Polsce; ewaluacja funkcjonowania nowej ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej, poradnictwo i rzecznictwo; działania informacyjne i promocyjne; wizyty studyjne.

• „Tygiel kulturowy czy getta narodowościowe? Wzory integracji i wzajemne relacje imigrantów z Azji i Bliskiego Wschodu w Polsce”. Organizacja: Instytut Spraw Publicznych. Projekt zakłada diagnozę i analizę wzorów integracji migrantów z Azji i Bliskiego Wschodu w Polsce, a także opisanie wzajemnych relacji pomiędzy cudzoziemcami z tych regionów. Analiza ta przyczyni się do zwiększenia wiedzy na temat różnych ścieżek integracji i opracowania odpowiednich - adresowanych do danej grupy - działań na rzecz lepszej integracji obywateli państw trzecich z Azji i Bliskiego Wschodu.

• „Waga czynnika etnicznego w postawach Polaków wobec cudzoziemców”. Organizacja: Stowarzyszenie Wolnego Słowa. Projekt zakłada badanie zagadnienia integracji od strony społeczeństwa przyjmującego. Celem głównym projektu jest dostarczenie informacji pomocnych w kształtowaniu polityki imigracyjnej a zwłaszcza umożliwiających zarządzanie ryzykiem powstawania konfliktów społecznych i politycznych związanych z napływem imigrantów.

• „Zasoby informacyjne dla imigrantów z Ukrainy”. Organizacje: Fundacja „Nasz Wybór”, Tygodnik Ukraińców w Polsce „Nasze Słowo”. Projekt zakłada wydawanie bezpłatnego drukowanego miesięcznika oraz rozbudowanie strony internetowej Fundacji „Nasz Wybór” - organizacji powołanej, by wspierać obywateli Ukrainy w Polsce. Materiały w nich zamieszczone służą, po pierwsze, integracji ukraińskiej społeczności imigranckiej w Polsce, po drugie, integracji ze społeczeństwem przyjmującym przez lepsze zrozumienie zasad i reguł społeczeństwa obywatelskiego, po trzecie, wspieraniu dialogu międzykulturowego.

Publikacje

Wybór publikacji powstałych dzięki dofinansowaniu z Europejskiego Funduszu na Rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich:

Bąbiak I., Szot K., „Jak nam się żyje w Polsce? Raport z badania czynników regulujących poziom integracji obywateli przybyłych z krajów afrykańskich i arabskich”, Warszawa 2010. <http://fundacja.dlasomalii.org.pl/wp-content/uploads/2011/02/Raport-z-bada%C5%84-jak-nam-si%C4%99-%C5%BCyje-w-Polsce1.pdf>.

Bieniecki M., Pawlak M., „Strategie przetrwania. Adaptacja ukraińskich migrantów zarobkowych do polskiej rzeczywistości instytucjonalnej. Skróć raportu”, Warszawa 2009. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/1744953387.pdf>.

Bieniecki M., Pawlak M., „Strategie ukraińskich migrantów zarobkowych wobec polskiej rzeczywistości instytucjonalnej”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/1229179889.pdf>.

Bieniecki M., Pawlak M. (red.), „Laboratoria integracji. Obserwacje i notatki praktyczne”. http://www.praktyki-integracji.pl/images/stories/publikacje/11_04_12_broszura%20laboratorium%20integracji%202.pdf.

Bloch N., Czerniejewska I., Józwiak I., Mińkowska A., Romanowicz A., „Cudzoziemcy w Poznaniu. Praca, zdrowie, edukacja”, Poznań 2010. <http://www.cebam.amu.edu.pl/images/stories/raportefi/raportefi.pdf>.

Bloch N., Goździak E. M. (red.), „Od gości do sąsiadów. Integracja cudzoziemców spoza Unii Europejskiej w Poznaniu w edukacji, na rynku pracy i w opiece zdrowotnej, Poznań: 2010. <http://www.cebam.amu.edu.pl/images/stories/Publikacje/od-gosci-do-sasiadow.pdf>.

Chmielecka A., Krywoszejew B. (red.), „Weź kurs na wielokulturowość. E-podręcznik dla trenera”, Warszawa 2011. <http://www.hfhr.org.pl/wezkurs/e-podrecznik>.

Desponds A., „Aktywizacja społeczna i kulturalna cudzoziemców mieszkających w Warszawie w ramach pilotażu Warszawskiego Centrum Wielokulturowego: badanie potrzeb szkoleniowych liderów społeczności cudzoziemskich oraz diagnoza potrzebnych działań prowadzących do aktywizacji społecznej i kulturalnej cudzoziemców”, Warszawa 2010. http://cw.org.pl/eimages/raport%20z%20badan_A_Desponds.pdf.

Ejebugh W., Sieniow T. (red.), „Rights and obligations of foreigners living in the Republic of Poland”, Lublin 2010. http://www.fip.p.org.pl/site_media/storage/files/2011-04/60c74915fdd3f933387218914b7d20b73199.pdf.

Fiałkowska K., „Polska Prezydencja w Radzie UE a problematyka migracji”, Warszawa 2011. www.isp.org.pl/uploads/filemanager/K.FiakowskaPolskaPrezydencjaWRadzieUEaproblematykamigracji2.PDF.

Fiałkowska K., Wiśniewski J., „Problematyka migracji w programie polskiej prezydencji w Unii Europejskiej”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/1474634294.pdf>.

Fijałkowska M., „Integracja a kultura i religia imigrantów”, Warszawa 2010. http://csm.org.pl/fileadmin/files/Biblioteka_CSM/Raporty_i_analizy/2010/CSM%20Raporty%20i%20Analizy%20Integracja%20a%20Kultura%20i%20Religia%20Projekt%20iMAP.pdf.

Fomina J., „Czy migracje mają płeć? Analiza działalności organizacji pozarządowych wspierających migrantów”, Warszawa 2010. <http://isp.org.pl/uploads/filemanager/J.FominaCzymigracjamape.AnalizaDzialalnociOrganizacjiPozarzdowychWspierajcychMigrantwwPolsce.pdf>.

Frelak J. (red.), „Dyskusja o integracji. Wybór tekstów Polskiego Forum Integracyjnego”, Warszawa 2010. <http://isp.org.pl/uploads/pdf/304081518.pdf>.

Grabowska E., „Raport z badań jakościowych i ilościowych dotyczących poczucia tożsamości i trudności młodych Wietnamczyków zamieszkałych w Warszawie i okolicach”, Warszawa 2010. http://www.praktyki-integracji.pl/images/stories/publikacje/11_07_03_kim%20jestem.pdf.

Halik T., Kosowicz A., Marek A., „Imigranci w polskim społeczeństwie”, Warszawa 2009. <http://www.voxhumana.pl/files/Imigranci%5B1%5D%5B1%5D.pdf>.

Iglicka K., Gmaj K., Bąbiak I., „Cudzoziemscy małżonkowie obywateli polskich - wymiar genderowy. Przegląd literatury”, Warszawa 2011. http://csm.org.pl/fileadmin/files/Biblioteka_CSM/Raporty_i_analizy/2011/CSM_Raporty_i_Analizy_Cudzoziemscy_ma%C5%82%C5%BConkowie_obywateli_polskich_-_wymiar_genderowy._Przegl%C4%85d_literatury.pdf.

Józwiak I., Konieczna-Sałamatin J., Tudorowski M., „Bez cudzoziemców bylibyśmy ubożsi. Wizerunek cudzoziemców na łamach polskiej prasy”, Warszawa 2009. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/1307065920.pdf>.

Karpiński P. (red.), „Badanie - potrzeby i problemy integracyjne wysoko wykwalifikowanych imigrantów na grupie wybranych krajów trzecich”, Warszawa 2009. http://www.praktyki-integracji.pl/image/stories/publikacje/11_07_03_unicorn_bluecard.pdf.

Każmierkiewicz P., Frelak J., „Political participation of third country nationals on national and local level. Poland: country report”, Warszawa 2011. <http://www.isp.org.pl/uploads/filemanager/J.FrelakP.KamierkiewiczPoliticalparticipationofthirdcountrynationalsonnationalandlocallevel1.PDF>.

Klaus W. (red.), „Przyjazny urząd. Ewaluacja funkcjonowania Wydziału Spraw Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego”, Warszawa 2009. <http://www.interwencjaprawna.pl/docs/przyjazny-urząd.pdf>.

Klaus W. (red.), „Sąsiedzi czy intruzi? O dyskryminacji cudzoziemców w Polsce”, Warszawa 2010. <http://www.interwencjaprawna.pl/docs/sasiedzi-czy-intruzi.pdf>.

Klaus W., Wencel K., „Dyskryminacja cudzoziemców w Polsce 2009”, Warszawa 2009. <http://www.interwencjaprawna.pl/docs/AR-E-709-raport-dyskryminacja-2009.pdf>.

Klaus W., Wencel K., „Dyskryminacja cudzoziemców w Polsce w latach 2008-2010”, Warszawa 2010. <http://www.interwencjaprawna.pl/docs/ARE-610-dyskryminacja-praktyka.pdf>.

Klaus W., Wencel K., „Noc testów w Polsce. O dyskryminacji w dostępie do usług i praktycznym wykorzystaniu testów dyskryminacyjnych”, Warszawa 2011. <http://www.isp.org.pl/uploads/filemanager/K.WenceliiW.KlausNoctestwwPolsce.Odyskryminacjw dostępiędo usugipraktycznymwykorzystaniu testwdyskryminacyjnych.PDF>.

Konieczna-Sałamatin J., „Strategie przetrwania. Integracja imigrantów z Ukrainy na polskim rynku pracy. Raport ze zogniskowanych wywiadów grupowych”, Warszawa 2009. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/1766245395.pdf>.

Kordasiewicz A., „Etniczny wymiar funkcjonowania rynku usług domowych w Warszawie”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/1975059190.pdf>.

Koryś I., „Kobiety-migrantki: warunki udanej integracji”, Warszawa 2009. www.isp.org.pl/files/9370592280349030001276683657.pdf.

Koss-Goryszewska M., „Polska polityka antydyskryminacyjna wobec mniejszości narodowych, etnicznych i rasowych w świetle prawa Unii Europejskiej”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/1740718487.pdf>.

Koss-Goryszewska M., „Testy dyskryminacyjne. Charakterystyka, techniki i zastosowanie w wybranych krajach”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/1439982591.pdf>.

Koss-Goryszewska M., „Wizerunek handlu ludźmi i kobiety-ofiary w prasie polskiej na przykładzie 'Gazety Wyborczej'”, Warszawa 2010. www.isp.org.pl/files/19734635060162107001278326109.pdf.

Kość P., „Przyznawanie obywatelstwa polskiego jako metoda integracji imigrantów”, Warszawa 2010. http://csm.org.pl/fileadmin/files/Biblioteka_CSM/Raporty_i_analizy/2010/CSM%20Raporty%20i%20Analizy%20Integracja%20a%20Nadanie%20Obywatelstwa%20Przejekt%20iMAP.pdf.

Kozłowski H., Sękowska-Kozłowska K., „Przeciwdziałanie dyskryminacji cudzoziemców - orzecznictwo sądów polskich oraz organów międzynarodowych”, Warszawa 2010. <http://www.interwencjaprawna.pl/docs/ARE-510-przeciwdzialanie-dyskryminacji-cudzoziemcow-2010.pdf>.

Łotocki Ł., „Integracja i dyskryminacja - krajobraz 2009”, Warszawa 2009. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/983017599.pdf>.

Publikacje

Łotocki Ł., „Sąsiedzi czy intruzi? Punkt widzenia praktyków oraz ekspertów”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/files/11247774710634775001280317116.pdf>.

Mikulska A. (red.), „Dać radę w Polsce - pakiet informacyjny dla cudzoziemców - obywateli państw trzecich”, Warszawa 2009. http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/docl_13887_847813263.pdf.

Olszewska A., Zawadzka A., „Przespaceruj się w moich butach. O spotkaniach międzykulturowych”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/files/20803962270898231001273483470.pdf>.

Pawlak M., Bieniecki M., „Laboratoria integracji. Lekcje z doświadczeń brytyjskich, belgijskich, katalońskich i portugalskich”, Gliwice 2009. <http://laboratoria.caritas.pl/?id=9&lang=1>.

Pawlak M., Bieniecki M., „Rozwiązania instytucjonalne stosowane w obszarze obsługi imigrantów w wybranych krajach Unii Europejskiej”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/files/21050000320294745001281514274.pdf>.

Pawlak P., „Bezpieczeństwo i porządek publiczny a integracja obywateli państw trzecich”, Warszawa 2010. http://csm.org.pl/fileadmin/files/Biblioteka_CSM/Raporty_i_analizy/2010/CSM%20Raporty%20i%20Analizy%20Integracja%20a%20Bezpieczenstwo%20Projekt%20iMAP.pdf.

Pawlak P., Szelewa D., Polakowski M., Fijałkowska M., Bąbiak I., „Polityka (dez)integracji. Zarządzanie integracją obywateli państw trzecich w Polsce”, Warszawa 2010.

Piłat A., Wysińska K., „Społeczności wschodnioazjatyckie w Polsce i wybranych krajach regionu i świata. 'Nowa' migracja z Chin i migracje z Wietnamu do Europy Środkowo-Wschodniej: stan badań”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/filemanager/deskresearchchiczycywietnamczycy.pdf>.

Polakowski M., „Imigranci z krajów trzecich a system ubezpieczeń społecznych w Polsce”, Warszawa 2010. http://csm.org.pl/fileadmin/files/Biblioteka_CSM/Raporty_i_analizy/2010/CSM%20Raporty%20i%20Analizy%20Integracja%20a%20Ubezpieczenia%20spoleczne%20Projekt%20iMAP.pdf.

Polakowski M., „Imigranci z krajów trzecich na polskim rynku pracy”, Warszawa 2010. http://csm.org.pl/fileadmin/files/Biblioteka_CSM/Raporty_i_analizy/2010/CSM%20Raporty%20i%20Analizy%20Integracja%20a%20Rynek%20Pracy%20Projekt%20iMAP.pdf.

Polakowski M., „Usługi społeczne a imigranci w Polsce: pomoc społeczna i służba zdrowia”, Warszawa 2010. http://csm.org.pl/fileadmin/files/Biblioteka_CSM/Raporty_i_analizy/2010/CSM%20Raporty%20i%20Analizy%20Integracja%20a%20Us%20C5%82ugi%20Spo%20C5%82eczne%20Projekt%20iMAP.pdf.

Pryczyńska M., „Dyskryminacja cudzoziemców w Polsce”. http://pocmocprawna.org/images/stories/Pomoc_migrantom/DYSKRYMINACJA_CUDZOZIEMCOW_12.04.2011.pdf.

Skrzypczak P., Kulik K., „Raport z monitoringu funkcjonowania cudzoziemców i cudzoziemek w Lublinie”, Lublin 2011. <http://hf.org.pl/ao/index.php?id=1685>.

Szelewa D., „Integracja a polityka edukacyjna”, Warszawa 2010. http://csm.org.pl/fileadmin/files/Biblioteka_CSM/Raporty_i_analizy/2010/CSM%20Raporty%20i%20Analizy%20Integracja%20a%20Polityka%20Edukacyjna%20P.pdf.

Szelewa D., „Imigracja a problemy rodziny”, Warszawa 2010. http://csm.org.pl/fileadmin/files/Biblioteka_CSM/Raporty_i_analizy/2010/CSM%20Raporty%20i%20Analizy%20Integracja%20a%20Rodzina%20Projekt%20iMAP%20.pdf.

Szelewa D., „Model integracji społecznej imigrantów z krajów trze-

cich: dostęp do usług społecznych i przegląd polityki społecznej”, Warszawa 2010. http://csm.org.pl/fileadmin/files/Biblioteka_CSM/Raporty_i_analizy/2010/CSM%20Raporty%20i%20Analizy%20Model%20Polityki%20Integracji%20Projekt%20iMAP.pdf.

Szymanderski J., „Stan faktyczny i kierunki rozwoju integracji cudzoziemców w Polsce”, Warszawa 2010. http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/docl_20252_822005856.pdf.

Średziński P. (red.), „Badanie opinii publicznej na rzecz integracji obywateli państw afrykańskich w Polsce”, Warszawa 2010. <http://afryka.org/badania/raport2010.pdf>.

Święćkowska T., „Migracje i gender z perspektywy pracy domowej i opiekuńczej”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/files/20805115360883641001265983595.pdf>.

Todorowska-Sokolowska V., „Integracja i edukacja dzieci imigrantów w krajach Unii Europejskiej - wnioski dla Polski”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/1652675396.pdf>.

Trojanowska-Strzęboszewska M., „Kształtowanie się stanowisk politycznych na temat imigracji i imigrantów w Polsce w latach 2001-2005”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/filemanager/KszatowaniesistanowiskpolitycznychnatematimigracjiiimigrantwwPoliscewlatach2001-20051.pdf>.

Wencel K., „Prawa cudzoziemców w postępowaniu przed organami administracji publicznej”, Warszawa 2009. <http://www.interwencjaprawna.pl/docs/ARE-409-prawa-cudzoziemca-w-administracji.pdf>.

Wencel K., „Przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na rasę, narodowość i pochodzenie etniczne w wybranych państwach Unii Europejskiej”, Warszawa 2009. <http://www.interwencjaprawna.pl/docs/ARE-809-dyskryminacja-UE-przepisy.pdf>.

Wencel K., „Owoc zatrutego drzewa? Wyniki eksperymentów naturalnych (situation testing) jako dowód w sprawach o dyskryminację”, Warszawa 2010. www.isp.org.pl/uploads/pdf/1957790104.pdf.

Wencel K., Klaus W., „Dyskryminacja cudzoziemców w latach 2008-2010”, Warszawa 2010. <http://www.interwencjaprawna.pl/docs/ARE-610-dyskryminacja-praktyka.pdf>.

Wenzel M., „Stosunek do obcokrajowców w Polsce”, Warszawa 2009. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/15093552.pdf>.

Wiśniewski M., „System instytucjonalnego podejścia do problemu handlu ludźmi”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/2012093263.pdf>.

Wróblewska-Zgórzak A., „Prawne aspekty zawierania małżeństw polsko-cudzoziemskich”, Warszawa 2010. <http://www.interwencjaprawna.pl/docs/ARE-110-malzenstwa-cudzoziemcy.pdf>.

Wysińska K., „Integracja, stygmatyzacja, autosegregacja - tożsamość, preferencje i wzory relacji imigrantów w Polsce”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/623151179.pdf>.

Wysińska K., „Nguyen, Serhij czy Piotr? Pilotażowe badanie audytowe dyskryminacji cudzoziemców w rekrutacji”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/pdf/342623814.pdf>.

Wysińska K., „Organizacje społeczności wietnamskich i chińskich w Polsce”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/filemanager/Raportzwywiadow1.pdf>.

Wysińska K., „Rekrutacja respondentów wśród społeczności azjatyckiej”, Warszawa 2010. <http://www.isp.org.pl/uploads/filemanager/manual2.pdf>.

Zioła M., „Integracja a prawa i swobody polityczne”, Warszawa 2010. http://csm.org.pl/fileadmin/files/Biblioteka_CSM/Raporty_i_analizy/2010/CSM%20Raporty%20i%20Analizy%20Integracja%20a%20prawa%20polityczne%20Projekt%20iMAP.pdf.

„Biuletyn Migracyjny” jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu na Rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich

Środek Badań nad Migracjami, Uniwersytet Warszawski

<http://www.migracje.uw.edu.pl>

Adres korespondencyjny: redakcja „Biuletynu Migracyjnego”, ul. Banacha 2B, 02-097 Warszawa

Telefon/fax: +48 22 659 74 11, E-mail: biuletyn.migracyjny.obm@uw.edu.pl

Rada Redakcyjna: Marek Okólski, Antoni Rajkiewicz, Dariusz Stola

Redaktor Naczelny: Renata Stefańska

Zespół Redakcyjny: Mirosław Bieniecki, Kamila Fijałkowska, Joanna Nestorowicz, Mikołaj Pawlak